

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 304/21
17.6.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Весне Филиповић и Александре Ђорђевић, чланова већа у парници тужиле - противтужене АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Игор Јањић адвокат из Београда, ул. Прешевска бр. 120, против туженог - противтужиоца ББ из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Веселин Дамјановић адвокат из Београда, ул. Слободана Јовића бр. 10Ц, ради развода брака, вршења родитељског права и издржавања, одлучујући по жалби тужиле, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П2 бр. 664/2016 од 11.02.2021. године, у седници одржаној дана 17.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле – противтужене АА и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П2 бр. 664/2016 од 11.02.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом разведен је брак закључен дана 04.09.2004. године у Београду, уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ... под текућим бројем ... за годину ... између тужиле-противтужене АА рођене ... дана ... године, од оца ... и мајке ... и туженог-противтужиоца ББ рођеног ... године од оца ... и мајке ..., на основу одредбе члана 41 Породичног Закона Републике Србије (*став први изреке*). Малолетна деца парничних странака и то ВВ, рођен ... године и ГГ, рођена ... године у ... поверена су оцу ББ који ће самостално вршити родитељско право (*став други изреке*). Уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце ВВ и ГГ са

мајком АА по следећем моделу: сваку другу недељу у месецу у периоду од 10,00-20,00 часова, сваки други уторак и четвртак у недељи неприпадајућег викенда у трајању од 4 часа у терминима у складу са наставним и ваннаставним обавезама малолетне деце; сваки други државни и верски празник; дан крсне славе мајке; сваки други рођендан малолетне деце и 7 дана зимског и 15 дана летњег распуста (*став трећи изреке*). Обавезана је тужиља-противтужена АА да на име свог доприноса за издржавање малолетног ВВ плаћа месечно износ од 10.000,00 динара, и на име свог доприноса за издржавање малолетне ББ плаћа месечно износ од 10.000,00 динара, укупно 20.000,00 динара месечно за оба детета и то почев од 11.02.2021. године као дана пресуђења па убудућу, путем поштанске упутнице законском заступнику малолетне деце оцу ББ сваког 1-ог до 15-тог у месецу за текући месец (*став четврти изреке*). Одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље-противтужене АА којим је тражила да се малолетна деца парничних странака ГГ и ВВ повере мајци на самостално вршење родитељског права, као и да се обавеже отац да доприноси издржавању малолетне деце износом од 50% редовних месечних новчаних примања умањених за порезе и доприносе уз обавезно социјално осигурање и то на текући рачун мајке тужиље-противтужене АА (*став пети изреке*). Стављено је ван снаге решење о привременој мери истог суда П2 бр. 664/16 од 19.10.2017. године (*став шести изреке*). Одбијен је као неоснован предлог тужиље-противтужене АА за одређивање привремене мере којом би се малолетна деца парничних странака ГГ и ВВ поверила мајци на самостално вршење родитељског права као и предлог за одређивање привремене мере којом би се обавезао отац да доприноси издржавању малолетне деце износом од 50% од редовних месечних новчаних примања умањених за порезе и доприносе уз обавезно социјално осигурање и то на текући рачун мајке тужиље-противтужене АА (*став седми изреке*). Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка (*став осми изреке*).

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужиља побијајући је у целости због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност и законитост првостепене пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - одлука УС, 74/2013 - одлука УС, 55/2015, 87/2018 и 18/2020), у вези члана 202 Породичног Закона - ПЗ ("Службени гласник РС", бр. 18/2005, 72/2011-други Закон и 6/2015), Апелациони суд је закључио да жалба тужиље није основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које Апелациони суд као другостепени пази по службеној дужности. Супротно наводима жалбе тужиље, није учињена ни битна повреда из тачке 12 истог става јер је у образложењу одлуке првостепени суд изложио јасне и довољне разлоге о свим битним чињеницама које произилазе из садржине изведених доказа, па се законитост и правилност побијане пресуде са сигурношћу могу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле брак ... године који је уписан у матичну књигу венчаних за матично подручје ... под текућим бројем ... за годину из ког брака имају двоје малолетне деце и то сина ГГ, који је

рођен године и ћерку ГГ, рођену године. Постоји битна поремећеност брачних односа парничних странака већ дужи временски период и дошло је до погоршања у функционисању парничних странака који не остварују заједницу живота, а тужени је у трогодишњој емотивној вези са новом партнерком. У току овог поступка донета је привремена мера 19.10.2017. године којом су малолетна деца поверена мајци на самостално вршење родитељског права уз обавезу оца да доприноси њиховом издржавању до правоснажног окончања поступка. Међутим, деца од прекида заједнице живота живе са оцем у заједничком домаћинству у коме је живела и мајка туженог, а бака малолетне деце парничних странака, која је у току постука преминула. Правоснажном пресудом Другог основног суда у Београду као кривичног К бр. 1030/17 од 02.07.2019. године тужени је оглашен кривим због кривичног дела насиље у породици извршено дана 24/25.10.2015. године према супрузи АА, због чега је условно осуђен на казну затвора у трајњу од 5 месеци са роком проверавања од 2 године и изречена му је мера безбедности забране приближавања оштећеној АА на удаљености мањој од 100 метара и забрана комуникације са оштећеном у трајању од 1 године од правоснажности пресуде. Првостепени суд је на основу налаза и мишљења Центра за социјални рад Одељење Звездара од 02.11.2021. године и налаза и мишљења Комисије вештака “Др. Лаза Лазаревић” од 03.04.2019. године са свим изјашњењима при чему је ценио и одлуку Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 30.11.2018. године (којим је констатовано да Центар за социјални рад у предмету заштите малолетне деце ВВ И ГГ није предузео све радње и мере породичне заштите и није упознао оца да одсуство конатаката деце са мајком може имати несагледиве последице по развој малолетне деце па је упућен захтев центру да у циљу заштите најбољих интереса малолетне деце уради допуну поступка и изврши поновни преглед потреба, стања и евентуалних ризика за малолетну децу) закључио да је у најбољем интересу малолетне деце обзиром на њихов узраст, пол, емоционалне и развојне потребе да буду поверени оцу на самостално вршење родитељског права. Првостепени суд је оценио да оба родитеља поседују капацитете за вршење родитељског права, да отац на адекватан начин препознаје и задовољава основне развојне потребе деце, његове родитељске компетенције и могућности даље непосредне бриге о деци ни на који начин нису осујећене смрћу његове мајке, да је мишљење малолетне деце сада као и у ранијем периоду у време када је очева мајка била жива, да треба да буду поверена оцу, да не желе да се раздвајају међусобно, да су малолетна деца навикнута на начин неге оца у потпуности адаптирана на живот у очевом домаћинству и задовољна су актуелним положајем који не желе да мењају, а њихова воља је од стране како органа старатељства тако и судских вештака оцењена аутентичном. Воља деце да живе са оцем је аутентична и континуирано исказана током низа година (скоро 5 година) иако речи које деца користе и вокабулар који користе подржава оца, те је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена оцу и у наредном периоду што ће им пружити осећај стабилности, сигурности и извесности. Отац формално подржава децу да треба да се виђају са мајком али активно не утиче у довољној мери на реуспостављању њиховог односа са мајком, односно то виђање и не подстиче, док је мајка остављала деци да одреде динамику виђања и није инсистирала на структури виђања у тачно одређеном термину што је с обзиром на околности конкретног случаја и увлачење деце у партнерски конфликт, требало да ради. Мајка није покретала поступке у циљу извршења постојеће судске одлуке, привремене мере којом су јој деца поверена до правоснажног окончања поступка. Малолетна деца актуелно живе са оцем у стану у

власништву туженог са 1/2, а који је у емотивној вези са другом женом која живи у другом стану у истој згради и повремено борави код туженог. Малолетна деца не похађају ваннаставне активности, не иду на летовања и зимовања ни на екскурзије. Укупне месечне режије за стан туженог су око 20.000,00 динара (инфостан 11.500,00 динара, струја 5.000,00 динара, SBV 3.000,00 динара, одржавање зграде 700,00 динара) што је по члану домаћинства 6.600,00 динара. Тужени за храну за себе и двоје деце потроши око 30.000,00 динара месечно (што је око 10.000,00 динара по члану домаћинства). Школске књиге за малолетног ГГ коштају 15.000,00 динара које плаћа отац, а уџбенике за ВВ је платила мајка, школски прибор за оба детета на годишњем нивоу је 9.000,00 динара што је просечно месечно по детету 1.600,00 динара. Сезонски трошкови дечије гардеробе за оба детета износе укупно 15.000,00 динара што је просечно месечно 1.250,00 динара по детету. Суд је такође имао у виду и месечне потребе деце на име хигијене, козметике и џепарца па је проценио укупне месечне трошкове за једно малолетно дете у износу од 23.000,00 динара. Тужени је запослен у Министарству унутрашњих послова на радном месту полицајац за рад у заједници са чином водника полиције и актуелно остварује месечну зараду од 72.000,00 динара, наследио је иза смрти мајке 1/2 стана од око 84м² у коме живи са малолетном децом, власник је аутомобила, има одобрен дозвољени минус од 50.000,00 динара и користи средства из Фонда солидарности. Тужилца нема непокретне имовине, није кредитно задужена, живи у изнајмљеном стану за који закуп и месечне режије плаћа укупно 250,00 евра. За закуп фризерског локала месечно издваја 150,00 евра. Месечно од обављања фризерске делатности заради од 100 до 200 евра а ради и хонорарно додатно посао од кога зарађује 200 до 300 долара. Тужилца и тужени немају обавезу издржавања других лица.

Првостепени суд је закључивши да је дошло до погоршања у функционисању парничних странака, да не остварују заједницу живота, да постоје поремећени брачни односи странака и сврха брака се не може остварити, применом члана 41 Породичног Закона брак парничних странака развео. Суд је примењујући одредбе чланова 61, 77 Породичног Закона децу парничних странака поверио оцу на самостално вршење родитељског права и уредио начин одржавања личних односа малолетне деце са мајком ценећи како узраст деце, потребе деце, закључак да су оба родитеља мотивисана и подобна за самостално вршење родитељског права али да према аутентичној вољи деце да наставе да живе у домаћинству код оца, ценећи компетенције и узраст, пол, емоционалне развојне потребе деце, као и закључак да ће отац малолетној деци пружити осећај стабилности, сигурности и извесности, ценећи при томе како кривичну пресуду којом је тужени оглашен кривим због насиља према тужилци-мајци малолетне деце, тако и мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у погледу рада Одељења Звезда Градског центра за социјални рад Београд, те је одлучио као ставом другим и трећим изреке ожалбене пресуде. Даље, првостепени суд је примењујући одредбе Конвенције Уједињених нација о правима детета и одредбе члана 161, 162, као и 154 став 1 Породичног закона ценио да малолетна деца актуелно живе са оцем, затим конкретне потребе малолетне деце које је, ценећи све конкретне потребе, нашао да укупни месечни трошкови за једно малолетно дете износе 23.000,00 динара, а затим ценећи да родитељ остварује приходе, и то тужилца на месечном нивоу око 450 до 500 евра, а тужени 72.000,00 динара, те имајући у виду да обоје немају обавезу издржавања других лица, те обавезе и трошкове које имају за сопствене

потребе, обавезао тужиљу, као родитеља коме деца нису поверена на самостално вршење родитељског права да исплатом износа од 10.000,00 месечно по детету доприноси њиховом издржавању, при чему је ценио висину минималне суме издржавања, у смислу члана 160 став 4 Породичног закона од 27.046,00 динара, као и допринос оца, као родитеља коме су деца поверена на самостално вршење родитељског права, при чему је првостепени суд водио рачуна о најбољем интересу малолетне деце, док је одбио захтев тужбе за поверавање малолетне деце и издржавање деце од стране туженог.

Наведено чињенично стање је утврђено потпуно и поуздано и оно произилази из изведених доказа које је првостепени суд правилно оценио, у складу са чланом 8 ЗПП и на исто правилно применио материјално право садржано у одредбама Породичног закона када је брак парничних странака развео, одлучио о поверавању малолетне деце парничних странака, уредио начин одржавања личних односа малолетне деце са тужиљом, као родитељем које не врши родитељско право, одлучио о суми издржавања за свако малолетно дете и када је одбио тужбени захтев тужиље за поверавање и издржавање, као и за одређивање привремене мере.

Чланом 3 став 1 Конвенције о праву детета прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2 истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6 став 1 Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Чланом 266 истог закона прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Чланом 67 Породичног закона прописано је да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји саму у мери која је потребно за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, која се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68 до 74 Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Породични закон не искључује могућност промене вршења родитељског права. Одлука о вршењу родитељског права може да се промени уколико су се значајније промениле околности након доношења те одлуке.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући у виду предлог Комисије судских вештака, и коначни налаз надлежног органа старатељства, који се уз уважавање мишљења малолетне деце, узимајући у обзир све околности конкретног случаја, како конкретне околности које се тичу узраста, пола, емоционалних и развојних потреба малолетне деце, тако и свих околности на страни како тужиље, мајке, тако и туженог,

оца, узимајући у обзир и пресуду Другог основног суда у Београду К.бр. 1030/17 од 02.07.2019. године, као и одговор на притужбу тужиле Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 30.11.2018. године, који су сагласни по питању вршења родитељског права (имајући у виду узраст и пол деце, њихове жеље и осећања, потребе и способност родитеља, као и процењену родитељску способност оба родитеља), то Апелациони суд у Београду и налази да је правилан закључак првостепеног суда у погледу одлуке о вршењу родитељског права од стране оца и у најбољем интересу малолетне деце да наставе да живе у домаћинству са оцем, из начин одржавања личних односа са мајком, на начин ближе одређен у првостепеној пресуди као и одлука о висини издржавања.

Неосновано тужилца побија жалбом правилност првостепене пресуде у делу поверавања на самостално вршење родитељског права малолетне деце оцу, због неуважавања разлога напуштања брачне заједнице тужиле услед насиља које је над тужилом вршио тужени, што је и констатовано правноснажном кривичном пресудом, не узимања у обзир да је отац ружно говорио о мајци пред децом, да није поштовао привремену меру поверавања деце мајци донету у току овог поступка и оправдавање туженог да жели да се одмори месец дана након што му је мајка умрла не могу утицати на другачију одлуку у овој правној ствари, а имајући у виду да је надлежни орган старатељства, као компетентан и стручан, као и Комисија вештака Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” извршила детаљну анализу свих конкретних околности на страни како тужиле, тако и туженог, као родитеља приликом оцене подобности за родитељство, детаљну анализу деце, њихов узраст, пол, потребе, осећања и развојне потребе, да су се малолетна деца узраста од 12 и 16 година изјаснила да желе да живе код оца, да су деца међусобно јако везана, то је првостепени суд, доносећи ожалбену пресуду, све околности на које жалба посебно указује имао у виду приликом доношења ожалбене пресуде. Неосновани су жалбени наводи тужиле да ће се доношењем одлуке о поверавању деце оцу на самостално вршење родитељског права тужилца даље онемогућити до потпуног отуђења реуспостављању односа са децом, а имајући у виду да је одлуком, у складу са предлогом стручног тима надлежног центра за социјални рад, уређен начин одржавања личних односа малолетне деце са тужилом, чиме је тужилци дато право да у наведеним временским периодима одржава контакт и односе са малолетном децом, који начин одржавања личних односа је променљив у складу са приликама уколико исте буду промењене у будућности, а што представља право тужиле, прописано одредбама Породичног закона, које јој тиме није ускраћено. Стога су неосновани жалбени наводи тужиле да утврђен модел виђања малолетне деце са тужилом – мајком није у складу са мишљењем вештака Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” и није у најбољем интересу деце, јер је исти дат у складу са тренутним потребама малолетне деце чији интерес је у оваквој врсти одлучивања на првом месту и супротно жалбеним разлозима тужиле, подобан да се однос мајке са децом побољша.

Неосновано тужилца побија пресуду у делу којим је одлучено о њеном доприносу за издржавање малолетне деце, сматрајући га превисоким, јер разлози који се тичу зараде из услужне делатности којом се бави тужилца услед пандемије “Covid-а 19” не могу водити другачијој одлуци у овој правној ствари, а имајући у виду да је издржавање одређено од пресуђења па убудуће (а не за претходни период када јесте

постојала пандемија наведеног вируса), што не може имати утицаја на будуће издржавање које је тужила, као мајка, дужна да издваја за малолетну децу, јер је правилно првостепени суд применио одредбу члана 160 Породичног закона којим су прописани критеријуми које суд мора да узме у обзир приликом одређивања законског издржавања, што су са једне стране потребе повериоца издржавања (које зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, потреба прихода или неких других околности од значаја за одређивање издржавања), а са друге стране могућности дужника издржавања (као што су могућности за запослење и стицање зараде, његова имовина, његове личне потребе, обавезе да издржава друга лица и др.). Првостепени суд је на правилан и детаљан начин утврдио реалне приходе и могућности како тужиле, тако и туженог, као дужника издржавања, али и детаљне потребе малолетне деце, као поверилаца издржавања, узимајући у обзир како минималну суму издржавања, тако и чињеницу доприноса оца, као родитеља коме су деца поверена на самостално вршење родитељског права, и све релевантне субјективне и објективне околности, па је правилно донео одлуку као ставом четвртим изреке ожалбене пресуде. Имајући у виду узраст малолетне деце (од 12 и 16 година), утврђене потребе, минималну суму издржавања и како зараду туженог, тако и могућност зараде тужиле, применом критеријума одређивања издржавања прописаних чланом 160 и 161 Породичног закона, према оцени Апелационог суда у Београду, правилно је првостепени суд одлучио да тужила има могућности да издржава малолетну децу доприносом од по 10.000,00 динара месечно, имајући у виду да тужила има обавезу да у оквиру своје радне способности искористи све могућности за прибављање материјалних средстава за издржавање како би се подмириле потребе малолетне деце које родитељи према својим имовинским приликама стварно могу да пруже, водећи рачуна да ће преостали износ обезбедити тужени како обезбеђивањем преосталих материјалних средстава за издржавање, тако и свакодневном бригом и старањем о деци.

Супротно жалбеним разлозима тужиле, првостепени суд је пошао од налаза и стручног мишљења органа старатељства, правилно налазећи да је начин одржавања личних односа које је предложио орган старатељства у најбољем интересу малолетне деце, јер отац поседује одговарајуће родитељске компетенције и имајући у виду да је овај начин одржавања личних односа малолетне деце са мајком свакако подложен контроли од стране надлежног органа старатељства, а све у циљу заштите најбољег интереса малолетне деце.

Правилна је и одлука првостепеног суда којом је одбијен захтев тужбе за поверавање и издржавање малолетне деце од стране тужиле, као и одлука којом је стављено ван снаге решење о привременој мери донето у току овог поступка, а одбијен предлог тужиле за одређивање привремене мере којом би се малолетна деца парничних странака поверила мајци на самостално вршење родитељског права, уз обавезу оца да доприноси њиховом издржавању, јер је донета правилном применом одредби чланова 61, 77, 266 Породичног закона, као и чланова 447, 449 став 2 и 459 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Наводи жалбе тужиле који се тичу неправилног поступања судије на рочишту 07.02.2020. године у погледу питања о противтужбеном захтеву нису основани, имајући у виду да је тужени према стању у спису предмета на претходно одржаном рочишту

13.12.2019. године поставио захтев за поверавање и издржавање, о ком захтеву је суд био дужан да одлучи сходно одредби чл. 202., 205., 264., 266. и 272. ПЗ, по основу којих одредби је првостепени суд и поступао без обзира на постављене захтеве, а у најбољем интересу детета.

Остали жалбени наводи представљају понављање навода који су истицани у току првостепеног поступка, а које је првостепени суд правилно ценио и имао у виду приликом одлучивања и доношења одлуке у овој правној ствари.

Како је побијана пресуда, супротно наводима жалбе тужиље, заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању и на правилној примени материјалног права, иста је морала бити потврђена.

Правилна је и одлука првостепеног суда у погледу става осмог изреке којим је одлучено да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 207 Породичног закона Републике Србије.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП, одлучено је као у изреци ове пресуде.

Имајући у виду да тужиља није успела у жалбеном поступку, то јој, сходно члану 165 ЗПП, трошкови другостепеног поступка не припадају и одлучено је као ставом другим изреке ове другостепене одлуке.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић